

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

30 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Țurcan Xxxxxxe, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Guzun Ion

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Scutelnic Catalin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2020, în cauza penală privind-o pe

Lazari Dina xxxxxx, născută la xxxxxx, originară din orașul xxxxxx și domiciliată în xxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.06.2014 – 14.05.2018;

Instanța de apel: 14.01.2019 – 19.05.2020;

Instanța de recurs: 16.10.2020 – 30.03.2021.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 mai 2018, Lazari Dina xxxxxx, a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.165 alin.(2) lit. b) și d) Cod penal la 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de transportarea și angajarea persoanelor peste hotarele țării, pe o perioadă de 3 ani.

S-a dispus încasarea din contul inculpatei Lazari Dina xxxxx în folosul lui Xxxxxx și Xxxxxx, sumele de câte 9 000 lei pentru fiecare parte vătămată, cu titlu de prejudiciu moral.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpata Lazari Dina xxxxxxx, în perioada lunii iulie 2013, aflându-se în mun. Chișinău, acționând

împreună și de comun acord cu alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală care, la acel moment se aflau în Cipru de Nord, urmărind scopul exploatării sexuale comerciale a persoanei, prin înșelăciune, sub pretextul angajării la un lucru bine plătit în calitate de masează într-un salon de frumusețe din Cipru de Nord și prin abuz de poziție de vulnerabilitate a victimei, manifestată prin situația precară a acesteia din punct de vedere a supraviețuirii sociale, a recrutat-o pe Xxxxxx, în scopul exploatării sexuale comerciale a acesteia pe teritoriul Ciprului de Nord. Tot în aceeași perioadă de timp, Lazari Dina xxxxxx, obținând prin înșelăciune acordul Xxxxxx de a pleca la muncă în Cipru de Nord, continuând realizarea intenției de transportare a victimei în țara de destinație i-a solicitat ultimei să-i transmită pașaportului ei național în vederea rezervării biletului avia pe numele său, de către persoanele nestabilite din Cipru de Nord cu care acționa de comun acord. La 22.07.2013 Lazari Dina Xxxxxx, acționând în vederea transportării victimei Xxxxxx în țara de destinație, a însoțit-o pe ultima până la Aeroportul Internațional Chișinău și i-a dat ultimei instrucțiuni referitor la compania aeriană de unde ultima urma să ridice biletul avia, continuând în așa mod, împreună cu persoanele nestabilite, organizarea transportării victimei în țara de destinație.

În aceeași zi, Xxxxxx, acționând conform indicațiilor primite de la Lazari Dina Xxxxxx s-a deplasat în Cipru de Nord, unde ultima a fost întâlnită de către o persoană nestabilă de organul de urmărire penală de origine turcă, care acționând întru realizarea scopului infracțional comun a transportat-o pe xxxxx în or. Lefcoşa, informând-o că în continuare urmează să presteze servicii sexuale contra plată. Constatând înșelarea ei de către Lazari Dina xxxxx, Xxxxxx a refuzat să presteze servicii sexuale contra plată, motiv pentru care a fost reîntoarsă în R. Moldova. La 24.07.2013, Lazari Dina xxxxxx, acționând cu aceeași intenție infracțională, după reîntoarcerea xxxxxx din Cipru de Nord a întâlnit-o pe ultima la Aeroportul Internațional Chișinău.

În aceeași zi, Lazari Dina xxxxx, prin înșelăciune, sub pretextul angajării la un lucru bine plătit în calitate de masează într-un salon de frumusețe din Turcia și prin abuz de poziție de vulnerabilitate a victimei, manifestată prin situația precară a acesteia din punct de vedere a supraviețuirii sociale, a recrutat-o pe Xxxxxx, în scopul exploatării sexuale comerciale a acesteia pe teritoriul Turciei. Tot în aceeași perioadă de timp, Lazari Dina xxxxxx, obținând prin înșelăciune acordul xxxxxx de a pleca la muncă în Turcia, continuând realizarea intenției de transportare a victimei în țara de destinație i-a solicitat ultimei să-i transmită pașaportului ei național în vederea rezervării biletului avia pe numele său, de către persoanele nestabilite din Turcia cu care acționa de comun acord. La 25.07.2013 Lazari Dina xxxxx, acționând în vederea transportării victimei Xxxxxx în țara de destinație i-a solicitat ultimei să se deplaseze la Aeroportul Internațional Chișinău și i-a dat instrucțiuni referitor la compania

aeriană de unde ultima urma să ridice biletul avia, continuând în așa mod, împreună cu persoanele nestabilite, organizarea transportării victimei în țara de destinație, în scop de exploatare sexuală comercială.

În aceeași zi, Xxxxxx, acționând conform indicațiilor primite de la Lazari Dina s-a deplasat în or. Antalia, Turcia, unde ultima a fost întâlnită de către o persoană nestabilă de organul de urmărire penală de origine turcă pe nume „Turan”, care acționând întru realizarea scopului infracțional comun a transportat-o pe xxxxxx la un apartament nestabil din or. Antalia, Turcia, iar ulterior a transferat-o pe aceasta altor persoane nestabilite de origine turcă.

În continuare, persoanele nestabilite de organul de urmărire penală de origine turcă, acționând în vederea exploatării sexuale comerciale a persoanei au transportat-o și adăpostit-o pe victima Xxxxxx într-un apartament nestabil, unde i-au sechestrat ultimele pașaportul național și i-au solicitat întoarcerea unei datorii în mărime de 5 000 dolari SUA a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil și pe care a motivat-o prin faptul, că suma respectivă de bani au achitat-o persoanei nestabilite pe nume „Turan”.

În aceeași zi, Xxxxxx constatând înșelarea ei de către Lazari Dina xxxxxx, a refuzat să presteze servicii sexuale contra plată și a reușit să fugă, adresându-se la organele de drept ale Turciei, fiind astfel preîntâmpinată exploatarea sexuală comercială a acesteia.

Tot Lazari Dina xxxxx, în perioada lunii august 2013, aflându-se în mun. Chișinău, acționând împreună și de comun acord cu o persoană nestabilă de organul de urmărire penală; pe nume ”Elena” care la acel moment se afla în Cipru de Nord, acționând în scopul exploatării sexuale comerciale a persoanei, a convenit cu ultima de a recruta persoane de sex feminin, precum și de a organiza transportarea acestora în țara de destinație în vederea exploatării sexuale comerciale a acestora.

Ulterior, Lazari Dina xxxxx, acționând întru realizarea intenției infracționale împreună și de comun acord cu persoana nestabilă de organul de urmărire penală pe nume ”Elena”, prin intermediul ultimei, prin înșelăciune, sub pretextul angajării la un lucru bine plătit în calitate de dansatoare cu un salariu lunar în mărime de 3000 dolari SUA și prin abuz de poziție de vulnerabilitate a victimei, datorită situației precare a acesteia din punct de vedere a supraviețuirii sociale, au recrutat-o pe Xxxxxx, în scopul exploatării sexuale comerciale a acesteia în Cipru de Nord. În continuare, Lazari Dina xxxxx, obținând prin înșelăciune acordul Xxxxxx de a pleca la muncă în Cipru de Nord, fiind informată de către ultima că nu deține pașaport pentru plecări în străinătate, continuând realizarea intenției de transportare a victimei în țara de destinație pentru exploatare sexuală comercială a transportat-o pe ultima la Secția de evidență și documentare a populației Chișinău, Centru și i-a transmis acesteia suma de 1 600 lei, pentru perfectarea pașaportului.

Ulterior, Lazari Dina xxxxx, după ce Xxxxxx a primit pașaportul seria B 1640046, continuând realizarea intenției de transportare a victimei în țara de destinație i-a solicitat ultimei să-i transmită ei documentul menționat în vederea rezervării biletului avia pe numele său, de către persoanele nestabilite din Cipru de Nord cu care acționa de comun acord.

La 02.09.2013 Lazari Dina xxxxxx, acționând în vederea transportării victimei Xxxxxx în țara de destinație a însoțit-o pe ultima până la Aeroportul Internațional Chișinău și i-a dat ultimei instrucțiuni referitor la compania aeriană de unde ultima urma să ridice biletul avia, continuând în așa mod, împreună cu persoanele nestabilite, organizarea transportării victimei în țara de destinație.

În aceeași zi, Xxxxxx, acționând conform indicațiilor primite de la Lazari Dina xxxxx s-a deplasat în Cipru de Nord, unde ultima a fost întâlnită de către persoane nestabilite de organul de urmărire penală de origine turcă pe nume „Ionus” și „Husein”, care acționând întru realizarea scopului infracțional comun au transportat-o pe Xxxxxx în cazinoul „Harem” din or. Lefcoşa, informând-o că în continuare urmează să presteze servicii sexuale contra plată.

În continuare, persoanele nestabilite de organul de urmărire penală de origine turcă, acționând în vederea exploatării sexuale comerciale a persoanei au adăpostit-o pe victima Xxxxxx în cazinoul „Harem” unde i-a sechestrat ultimei pașaportul național și i-a solicitat întoarcerea unei datorii în mărime de 7 000 dolari SUA a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil și pe care a motivat-o prin faptul, că suma respectivă de bani a achitat-o persoanelor care au organizat venirea ei în Cipru de Nord, iar o parte din bani a fost suportată în legătură cu celelalte cheltuieli legate de transportarea ei în țară de destinație.

În așa mod, victima, aflându-se în cazinoul „Harem” din or. Lefcoşa, Cipru de Nord în condițiile menționate, care determinau situația ei precară și ilegală, legată de șederea pe teritoriul țării de destinație fără acte de identitate și fără surse de existență, prin aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, a fost supusă exploatării sexuale comerciale prin impunerea de a acorda contrar voinței sale servicii sexuale contra plată diferitor bărbați până la 23.09.2013 (vol. II, f.d.191-193).

Fapta constatată și reținută în sarcina inculpatei a fost calificată în baza art.165 alin.(2) lit. b) și d) Cod penal: traficul de ființe umane, adică recrutarea și transportarea unei persoane, cu consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială, acțiuni săvârșite prin înșelăciune, abuz de poziție de vulnerabilitate, de către două sau mai multe persoane, asupra a două persoane.

3. Nefiind de acord cu sentința adoptată, apel a declarat avocatul Mazur Svetlana și inculpată Lazari Dina prin care au solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care acțiunile inculpatei

să fie recalificate din art.165 alin.(2) Cod penal în art.220 alin.(2) Cod penal cu încetarea procesului cu aplicarea art.2 din al Legii nr.210 cu privire la amnistie.

3.1. În motivarea apelului, apelanții au invocat că argumentarea instanței o este neîntemeiată în coraport cu declarațiile părții vătămate Xxxxxx, care a declarat că avea salariu lunar de aproximativ 400 dolari, la plecare în Turcia s-a dus cu suma de 700 dolari, bani câștigați din salariu, iar în Moldova ducea un mod de viață cu suficiente financiare și a fost de acord să plece peste hotare pentru a primi un salariu mai mare.

Martorul Xxxxxx, referitor la episodul cu partea vătămată Xxxxxx, declară că ultima era bine îmbrăcată, lucra binișor în MD și parcă nu avea necesități financiare extreme. Acuzarea nu a adus probe suficiente și nu a dovedit vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute la art.165 alin.(2) Cod penal, or această calificare este greșită pe când fapta imputată este recunoscută integral și urmează a fi recalificată în art.220 alin.(2) Cod penal, îndemnul sau determinarea la prostituție asupra a 2 persoane.

Deoarece abuzul de poziția de vulnerabilitatea victimelor, primirea plăților și intenția directă nu a fost dovedite de către acuzare prin probe, iar la baza sentinței de condamnare nu poate sta argumentare nefondată, rezultă că acțiunile inculpatei nu se încadrează în baza art.165 alin.(2) Cod penal și urmează a fi încadrate în baza art.220 alin.(2) Cod penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2020, a fost admis apelul declarat de către avocatul Mazur Svetlana și inculpată, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei penale, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru primă instanță, prin care inculpatei Lazari Dina recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.165 alin.(2), lit. b) și d) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.79 alin.(3) Cod penal i-a fost stabilită pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar pentru femei.

În temeiul art.96 Cod penal, executarea pedepsei s-a amânat până la atingerea vârstei de 8 ani a copilului Xxxxxx, născut la xxxxxx.

În rest sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și just a ajuns la concluzia că inculpata Lazari Dina, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.165 alin.(2), lit. b) și d) Cod penal - *traficul de ființe umane, adică recrutarea și transportarea unei persoane, cu consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială, acțiuni săvârșite prin înșelăciune, abuz de poziție de vulnerabilitate, de către două sau mai multe persoane, asupra a două persoane*, ceea ce rezultă din totalitatea de probe acumulate în cauză, apreciate cu respectarea

prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității lor.

Instanța de apel a remarcat că, din probatoriul administrat, rezultă cu certitudine că inculpata, profitând de poziția de vulnerabilitate și prin înșelăciune, a recrutat și transportat victimele M. Xxxxxx și P. Xxxxxx peste hotarele Republicii Moldova în scopul exploatării sexuale comerciale a acestora.

Concluzia respectivă se bazează, pe declarațiile părților vătămate și a martorilor audiați, precum și alte mijloace de probe administrate în cauză, care combat declarațiile inculpatei, precum că nu a înșelat părțile vătămate și nu a profitat de poziția lor de vulnerabilitate. Versiunea inculpatei nu are suport probatoriu, scopul fiind de a-și ușura situația.

De asemenea, instanța de apel a remarcat, că nu există temei legal pentru recalificarea faptei reținute în sarcina inculpatei din art.165 alin.(2) lit. b) și d) Cod penal în art.220 alin.(2) lit. a) Cod penal.

În acest context, instanța de apel a specificat că instanță de fond corect a delimitat traficul de ființe umane de proxenetism luând în considerație trei aspecte de maximă importanță: 1) în cazul infracțiunii de proxenetism scopul este practicarea prostituției de către victimă iar în cazul infracțiunii de trafic de ființe umane scopul este de exploatare sexuală comercială în prostituție; 2) victimele nu au avut libertatea să ia hotărârea de a practica prostituția, adică fapta s-a realizat prin constrângere și nu prin determinare și 3) prezența acțiunilor de recrutare și transportare prin înșelăciune (promițându-i angajarea la serviciu în Cipru, Turcia în calitate de maseur - M. Xxxxxx și în calitate de dansatoare - P. Xxxxxx) și abuz de poziție de vulnerabilitate.

Circumstanțele cauzei, însoțite de acțiunile criminale, scopul exploatării sexuale comerciale și rezultatul infracțional, comportamentul viclean și profitarea de poziția de vulnerabilitate a victimelor, demonstrează cu certitudine că inculpata a săvârșit cu vinovăție traficul de ființe umane imputat.

Referitor la pedeapsa stabilită, instanța de apel a reținut că prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 61, 79 alin.(3) și 96 Cod penal Instanța de apel a reținut că, inculpata Lazari Dina, conform certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă, este încadrată în gradul de dizabilitate accentuat, iar procentul păstrat al capacității de muncă este de 40%. Prezența stării sănătății precare, prin prisma prevederilor art.79 alin.(1) Cod penal, reprezintă o circumstanță excepțională a cauzei, care urma a fi luată în considerație, în mod obligatoriu, la aplicarea pedepsei penale, lucru care nu s-a făcut de prima instanță.

Inculpata are la întreținere și educație un copil – Xxxxxx născut la xxxxxx. Această circumstanță, la fel, este excepțională și potrivit art.96 Cod penal, impune soluționarea chestiunii prind amânarea executării pedepsei cu închisoare până la atingerea vârstei de 8 ani a copilului, lucru care nu s-a făcut de prima instanță. Odată

ce prima instanță n-a ținut seama de aceste circumstanțe excepționale evidente, la executarea pedepsei stabilită prin sentință se creează suferințe fizice pentru inculpată, lucru inadmisibil. În atare situație, sentința apelată este lovită de nulitate parțială, în partea pedepsei.

Astfel, soluționând chestiunea cu privire la pedeapsa penală pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.165 alin.(2) lit. b) și d) Cod penal, instanța de apel a luat în considerație prevederile din art.7, 61, 70, 75, 79 alin.(3) Cod penal.

În speță, instanța de apel a reținut 2 circumstanțe excepționale ce justifică aplicarea art.79 alin.(3) Cod penal și anume: inculpata Lazari Dina este încadrată în gradul de dizabilitate accentuat, iar procentul păstrat al capacității de muncă este de 40 %, fapt confirmat prin certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă (vol. III, f.d.45-46); este mama copilului minor Xxxxxx născut la xxxxxx, fapt confirmat prin certificatul de naștere (vol. III f.d.44).

În raport cu circumstanțele excepționale menționate, precum și altele exclusiv atenuante ale cauzei, luând în considerație că inculpata nu dispune de antecedente penale, instanța de apel a considerat rezonabilă aplicarea pedepsei prevăzute de lege – închisoare, existând temei legal pentru aplicarea prevederilor art.79 alin.(3) penal și art.96 Cod penal.

Cu referire la solicitarea apelanților privind încetarea procesului penal în privința inculpatei și aplicarea art.2 al Legii nr.210 cu privire la amnistie, instanța de apel a conchis că inculpata nu cade sub incidența Legii privind amnistia, deoarece la caz există restricția prevăzută la art.10 alin.(1) lit. d), care stipulează că prevederile art.1–9 nu se aplică persoanei: bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr.985-XV din 18 aprilie 2002-art.165 Cod penal.

5. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, declară recurs ordinar, prin care invocă incidența prevederilor art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală și solicită casarea deciziei instanței de apel în latura stabilirii pedepsei, cu menținerea sentinței fără modificări.

5.1. În motivarea recursului, procurorul invocă următoarele:

- instanța de apel a acționat în derogare de la prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, care stipulează că, instanța de apel are obligația de a întreprinde măsuri pozitive la judecarea apelului, pentru a repara erorile de fapt și de drept comise de prima instanță, doar atunci când aceste erori au influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpaților;

- fapta săvârșită de inculpată se prezintă de o rezonanță social deosebit de sporită. Modul în care fost săvârșită infracțiunea și impactul acestei fapte ilegale

asupra părții vătămate și consecințele care își vor produce efectul asupra acesteia pe întreg parcursul vieții;

- instanța de apel nu s-a condus de dispoziția art.75 alin (1) Cod penal conform căreia „persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a prezentului cod”;

- instanța de apel nemotivat a aplicat prevederile art.79 Cod penal, fără a constata respectarea normelor legale ce ar permite aplicarea acestei norme penale;

- instanța de apel nu a constatat careva cumul al circumstanțelor excepționale ce ar viza-o pe Lazari Dina Xxxxxx și ce ar fi oferit posibilitatea a diminua pedeapsa numită ultimei sub limita normei penale;

- diminuând pedeapsa numită inculpatei Lazari Dina, instanța de apel, nu a ținut cont de coraportul circumstanțelor atenuante și celor agravante stabilite, precum și de faptul că pedeapsă redusă până la minimumul și chiar sub acest minim, prevăzut de sancțiune se consideră echitabilă atunci când s-au constatat un cumul de circumstanțe atenuante din cele enumerate la art.76 Cod penal;

- acuzarea consideră că pe parcursul examinării cauzei penale în instanța de apel nu au intervenit careva circumstanțe ce ar combate motivele aduse de acuzare și invocate la individualizarea pedepsei propuse a fi numite și prin urmare, instanța de apel nu avea careva temei de a respinge aceste argumente;

- instanța de apel în mod incorect a aplicat prevederile art.96 Cod penal, fiind greșit dispusă amânarea executării pedepsei numite inculpatei Lazari Dina, fapt în temeiul căruia se constată că liberarea de la pedeapsă a inculpatei, în temeiul art.96 Cod penal, până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani, în contextul circumstanțelor speței, se apreciază ca fiind excesivă și contrară prevederilor legale;

- infracțiunea de trafic de ființe umane se califică ca o infracțiune pentru săvârșirea căreia nu se poate dispune liberarea de pedeapsă penală, astfel că aplicarea art.96 Cod penal în acest caz, este imposibilă.

6. Referință asupra recursului declarat de către procuror, a fost depusă de către inculpata Lazari Dina, prin care a pledat pentru respingerea recursului ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Potrivit prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art.427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri nemotivate și contradictorii, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului ordinar declarat de procuror se constată, că ultimul invocă temeiul de drept prevăzut la art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală potrivit căroră hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel, invocând că instanța de apel, fără a aprecia just toate circumstanțele cauzei, modul în care a fost comisă infracțiunea și impactul acesteia asupra părții vătămate, greșit a dispus aplicarea dispozițiilor art.art.79, 96 Cod penal.

Verificând actele cauzei, în raport cu alegațiile titularului dreptului de recurs, Colegiul penal lărgit conchide că, judecând apelul, instanța neîntemeiat a dispus admiterea apelului declarat de către inculpată și avocatul acestuia, cu casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei penale, și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatei Lazari Dina recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.165 alin.(2), lit. b) și d) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.79 alin.(3) Cod penal i-a fost stabilită pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar pentru femei, iar în temeiul art.96 Cod penal, executarea pedepsei s-a amânat până la atingerea vârstei de 8 ani a copilului Xxxxxx, născut la xxxxxx.

Instanța de apel, argumentându-și soluția nominalizată, a specificat că, instanța de fond nu a dat o apreciere corespunzătoare prevederilor art.art.7, 61, 79, 96 Cod penal și nu a ținut cont de circumstanțele excepționale și anume de faptul că inculpata Lazari Dina, conform certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă, este încadrată în gradul de dizabilitate accentuat, iar procentul păstrat al capacității de muncă este de 40% și de faptul că inculpata are la întreținere și educație un copilul Xxxxxx, născut la xxxxxx, precum și de alte circumstanțe exclusiv atenuante ale cauzei, că inculpata nu dispune de antecedente penale.

Colegiul penal lărgit menționează însă că soluția nominalizată nu este bazată pe circumstanțele reale ale cauzei sau, altfel spus, argumentele instanței de apel, precum

că instanța de fond nu a dat o apreciere corespunzătoare prevederilor art.art.7, 61, 79, 96 Cod penal, este neîntemeiată, întrucât din conținutul părții descriptive a sentinței se observă că instanța de fond a soluționat chestiunile privind individualizarea pedepsei aplicate inculpatei în strictă conformitate cu prescripțiile de drept formal și material. Pedepsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatei în limitele prevăzute de lege, luându-se în considerare gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul acesteia personalitatea inculpatei, circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acesteia, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia.

Potrivit art.79 alin.(3) Cod penal, în cazul condamnării persoanelor adulte pentru comiterea infracțiunilor deosebit de grave, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de legea penală, dar constituind cel puțin două treimi din minimul pedepsei prevăzute de prezentul cod pentru infracțiunea săvârșită. Astfel, lexemul „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată faptul, că motivarea deciziei instanței de apel, în partea diminuării pedepsei sub limita normei penale, este contradictorie materialelor cauzei, contravine prevederilor art.art.61, 75 Cod penal și nu conține motive legale pe care se întemeiază soluția, fapt ce impune concluzia casării totale a deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe

Colegiul penal lărgit reiterează că potrivit art.79 Cod penal, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

În spiritul acestei norme penale, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările obișnuite sânt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate – I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră). În cazul stabilirii unor asemenea împrejurări, instanța de judecată este obligată să indice care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate excepționale și

în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc drept temei pentru aplicarea art.79 Cod penal.

Contrar celor menționate se reține că, instanța de apel nu a constatat careva cumul al circumstanțelor excepționale ce ar viza-o pe Lazari Dina și care ar fi oferit posibilitatea diminuării pedepsei numită ultimei sub limita normei penale. Diminuând pedeapsa numită inculpatei Lazari Dina, instanța de apel nu a ținut cont de coraportul circumstanțelor atenuante și celor agravante stabilite, precum și de faptul că pedeapsă redusă până la minimul și chiar sub acest minim, prevăzut de sancțiune se consideră echitabilă atunci când s-au constatat un cumul de circumstanțe atenuante din cele enumerate la art.76 Cod penal.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că, în speță nu sunt aplicabile nici prevederile art.96 Cod penal. Or, potrivit art.96 alin.(1) Cod penal femeilor condamnate gravide și persoanelor care au copii în vârstă de până la 8 ani, *cu excepția celor condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII*, instanța de judecată le poate amâna executarea pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani.

Astfel din cuprinsul normei menționate supra rezultă faptul că aceasta se aplică în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave, precum și faptul că acesta nu se aplică pentru infracțiunile deosebit de grave, excepțional de grave, prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că, sancțiunea art.165 alin.(2) lit. b) și d) Cod penal, prevede pedeapsă cu închisoare de la 7 la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar conform art.16 alin.(4) Cod penal, se califică ca o infracțiune deosebit de gravă, pentru săvârșirea căreia nu se poate dispune liberarea de pedeapsă penală, astfel că aplicarea art.96 Cod penal în acest caz, este imposibilă.

Nu în ultimul rând, se impune a fi menționată și chestiunea că raționamentul de aplicare a prevederilor art.96 Cod penal, este facultativ, fiind o apreciere proprie a instanței de judecată, în baza materialelor și probelor aduse, în acest sens, dar nu o obligație a acesteia. În situația în care la dosar lipsește o careva solicitare în acest sens din partea inculpatei, care cel puțin ar aduce la cunoștința instanței obligația de a contribui la creșterea și întreținerea copilului, nu este clar în baza căror raționamente instanța de apel a constatat posibilă aplicarea pe caz a normei penale vizate.

În acest context, instanța de recurs amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă

instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Colegiul penal lărgit remarcă că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, de către instanța de fond s-au valorificat anume în această ordine, fiindu-i stabilită inculpatei pedeapsa prevăzută de sancțiunea art.165 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, în cuantumul nominalizat în dispozitivul sentinței.

În atare situație, reieșind din cele relatate, Colegiul penal lărgit statuează asupra faptului că în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis eroarea de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală și a individualizat eronat pedeapsa stabilită în privința inculpatei Lazari Dina, fapt ce impune necesitatea de a casa decizia supusă recursului, cu menținerea sentinței primei instanțe.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Scutelnic Catalin, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2020, în cauza penală privind-o pe **Lazari Dina Xxxxxx**, cu menținerea sentinței Judecătoreiei Chișinău (sediul Centru) din 14 mai 2018, prin care:

Lazari Dina Xxxxxx a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.165 alin.(2) lit. b) și d) Cod penal la 7 (șapte) ani închisoare, cu executarea pedepsei în

penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de transportarea și angajarea persoanelor peste hotarele țării, pe o perioadă de 3 (trei) ani.

S-a dispus încasarea din contul inculpatei **Lazari Dina XXXXXX** în beneficiul părților vătămate XXXXXX și XXXXXX, prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în suma de a câte 9 000 (nouă mii) lei pentru fiecare.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 20 mai 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan XXXXXE

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion